

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

2:a årg.

Den 2 December 1900

N:r 10

Återgifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: *Domprosten J. V. Personne* (med 1 porträtt). *Humanisterna*. Historisk silhonn. För HVAR 8 DAG af Jakob Angerman. *Sveriges enda baroni* (med 9 illustrationer). *Hur csaren jagar* (med 1 illustration). *Kopparbergs läns nye landshöfving* (med 1 porträtt). *En ungdomlig 100-åring* (med 1 porträtt). *Till fader Holbergs minne* (med 1 illustration). *Det ödelagda Galveston* (med 4 illustrationer). *Skandinaviska sjömanshemmet i London* (med 2 illustrationer). *Van Bibber och inbrottsjufven*. Af Richard Harding Davis. *En ny flickskola* (med 1 illustration). *Kajrasen i Göteborg* (med 1 illustration). *Veckans porträttgalleri* (med 6 porträtt).

D. F. BONNIERS BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG. GÖTEBORG. 1900.

Foto. Osti, Upsala.

DOMPROSTEN J. V. PERSONNE

Hvem kunde för tio år sedan ha trott, att dåvarande lektor Personne en vacker dag såsom domprost i Linköping skulle komma att slå den ortodoxa världen med förskräckelse genom en bibelgranskning, gående ut på ingenting mindre än att bibelns ord endast till en del är Guds ord! Hvem skulle ha trott något sådant? Lektor Personne stod då ännu i belysningen af det anathema han utslungat mot Strindberglitteraturen några år förut. Själ lärare hade han kallat ungdomens föräldrar och uppfostrare till strid mot den litterära realismen, i hvilken han såg en fara för det uppväxande släktets sedlighet. Några år förut — det var 1880 — hade han genom sin granskning af lektor Rydbergs »Bibelns lära om Kristus» grundlagt sitt anseende som en pålitlig och vapenför försvarare af den »rätta» tron.

Så hade han uppfattats. Har han månne sedan dess kommit på andra tankar? Det är ju möjligt, men det framgår åtminstone icke af, hvad han skrivit. Den uppfattning af Kristus, som han bekämpade hos Viktor Rydberg, är han troligen böjd att bekämpa än i dag. Och Strindberglitteraturen fördömer han troligen lika energiskt, nu som förr. Han behöfver icke ha flyttat sig åt vänster, därför att han riktat sina ögon åt höger. Han kan mycket väl stå kvar på samma ställe, där han stått. Men dagern faller helt olika på honom nu mot förr, träffar honom från en annan sida nu än då.

Det arbete, som i dessa dagar dragit uppmärksamheten på hr Personne är en liten broschyr, kallad »Bibelkritiken», hvilken ingår i S. Alrutz' bekanta skriftserie »I vår tids lifsfrågor». Ehuru han varnar för en »profan och pietetslös» bibelkritik tillåter han sig dock att tala om »kyrkans oriktiga bibelbegrepp», och han syftar härmed icke blott på 1600-talets kyrkliga uppfattning af bibelns tillkomst genom »den Helige andes notarier och Guds amanuenser» utan äfven den — tämligen enahanda — inspirationsdogmen, som fortfarande är allmän inom vår kyrka både bland dem, som öppet hålla på en inspiration ända till bokstafven och mde, som inskränka sig till att predika »innehålls-inspirationens» lära. Till de strängaste bland dessa

inspirationsdogmatici höra de frikyrkliga med lektor Waldenström i spetsen. Det är denna inspirationslära, som hr Personne förklarar vara utdömd af all vetenskaplig bibelkritik. »Bibeln är icke Guds ord» — — — jämte åtskilligt, som icke är det således.

Det är emellertid icke alldeles första gången hr Personne offentligt tagit afstånd från den kyrkliga ortodoxien. Under senaste kyrkomöte ådagalade han genom sina inlägg i mer än en fråga, att den högkyrkliga omedgörligheten icke i honom hade någon pålitlig målsman. Och de, som haft tillfälle att personligen lära känna honom och höra honom uttala sin mening, försäkra, att han aldrig tillhört de oresonliga, fast han en tid råkade få skenet emot sig. På samma gång bestyrka de riktigheten i den uppfattning man på grund af hans offentliga uppträdande kunnat bilda sig om honom såsom en begåfvad och frimodig man. Att han också är en kunnig man, framgår redan af hans akademiska meriter. Född i Stockholm 1849 blef han 1868 student i Upsala, där han 1875 promoverades till filosofie doktor. I stället för att därmed avsluta sina akademiska studier, tog han sedan itu med teologie kandidatexamen, hvarmed han blef färdig 1880. Samma år offentliggjorde han, som ofvan nämnts, sin granskning af Viktor Rydbergs »Bibelns lära om Kristus». Följande år utgaf han »Grunddragen till gamla testamentets sederlära». Redan 1874 hade han utgifvit en afhandling om »De mosaiska altaroffren». 1886 utgaf han »Bibelkritikens nyaste hypoteser om Gamla testamentet», och 1888 en skrift om »Skolungdomens sedliga uppfostran».

Kort efter det han aflagt teologie kandidatexamen utnämndes han till lektor i kristendom och modersmålet vid norra latinläroverket i Stockholm, där han stannade — uppuren som en ovanlig dugande undervisare och uppfostrare — ända till dess han 1897 utnämndes till domprost i Linköping.

Därest icke hans senaste uttalanden komma att läggas honom till last såsom irrläror, torde det kunna tagas för gifvet att dr Personne i sinom tid kommer att intaga Hans Brasks gamla biskopsstol.

V—d S.

HUMANISTERNA.

HISTORISK SILHOUETT.

För HVAR 8 DAG af JAKOB ANGERMAN.

Det var på den tiden, då alla fria och vittra andar i Italien plockade frukten af det kunskaens träd på godt och ondt, som man kallade humanismen. Den lärde herren mästare Laurentius Valla satt vid sitt med digra folianter och manuskript belastade arbetsbord och skref på ett tunnt hvitt pergament ett latinskt bref i sirliga vändningar, men fylldt af invektiver och skymford, till sin gamla trätobroder, florentinar'n Poggio i Rom. När han lyckats finna ut en mer än vanligt nedrig hänsyftning, och den bittra gallan i orden förtätats till en riktig skur af giftiga infall, gled ett bistert leende öfver den lärdes frostiga och mörka ansikte. När han fullbordat sin långa epistel, började han med omsorg afskrifva den. Ty på den tiden var brefskrifningen en konst, breven voro ofta afsedda mindre för mottagaren än för den humanistiska världen i öfrigt, och de bevarades noga för att kunna utgifvas samlade.

I sin angenäma sysselsättning stördes mästare Valla af en lätt knackning på dörren, och på hans tillrop inträdde i rummet en ung man i hofdräkt.

Valla häpnade, ty det var Antonio Beccadelli, hofpoet hos konung Alfonso i Neapel och hans bitteraste vedersakare och afundsman. Hur vågade han komma hit? Det var dock ej längre än en månad, sedan han, Valla själf, med möda undgick att bli nedstött af en bravo, som han med säkerhet visste vara legd af Beccadelli. Poeten låtsade ej märka sin fiendes mörka ögonkast, utan framsträckte gladt handen och talade i lätt ton:

»God afton, mästare Laurentius, hvad behagar vår nye Cicero syssla med på aftonstunden?»

»Jag skrifver till Poggio, florentinar'n.»

»Ah, det skulle vara roligt höra det sista verket af vår store epistolograf. Sannerligen, jag ville vara Poggio. Mästare Valla kan konsten att göra hvitt till svart och...»

»I den konsten», afbröt honom Valla, »öfverträffas jag vida både af Poggio och — andra», och hans elaka ögon liksom omsvepte poeten i en hatfull blick.

»Förlåt, om jag sårat, mästare Laurentius. Jag har visserligen icke kommit hit för att tvista med

er, utan på uppdrag af vår nådige konung, som befäller eder till hofvet i afton.»

Äfven Valla var nämligen en stor gunstling hos den vittert anlagde konung Alfonso, på grund af den glans han spred öfver hofvet genom sin lärdom och stora anseende bland humanisterna.

»Konungen», fortfor Beccadelli, »önskar, att ni tager med er de sista arken af edra »Elegantiae».

»En egendomlig budbärare, mest...

»Om hans nåde sänder just mig, så har han en mening därmed. Han önskar, att vi skola sluta fred i dag. Därför, låt oss vara vänner för i afton, mästare Laurentius!»

Valla bet sig i läppen och teg en stund.

»Må göra: för i afton», sade han till sist kallt och fattade tveksamt poetens utsträckta hand. Efter att ha stoppat manuskriptet till det äskade arbetet i fickan, tog Valla på sig sin karmosinröda kappa och följde sin glädtigt pratande ovän till hofvet. Denna glädtighet gjorde mästare Laurentius misstänksam. Han kände Beccadelli: aldrig var denne så älskvärd och glad som när han tänkt ut något riktigt skurkstreck. Hur förekommade var han icke, hur strålade ej hans ansikte af fröjd på fästen vid hofvet den där kvällen, då den där mördarn han hyrt med sin dolk skulle genomborrat Valla, om denne ej haft en tröja af ståltrådsmaskor under sin piquerade jacka. Valla hade då nyss fått 500 dukater af sin herre för en lefnadsteckning öfver dennes fader, Fernando af Aragonien, och Beccadellis hjärta hade fylts till brädden af afund och raseri. Hur de hatade hvarandra, dessa båda lärde, som kappades om sin herres gunst och friade till hans pänningung! Beccadelli, den geniale författaren till latinska epigram och smådikter, formfagra som antikens men vida frivolare, hade i två år varit hofskald hos konung Alfonso, då Valla — det var år 1437 — blef anställd som sekreterare vid hofvet. Och sedan dess hade de oafbrutet legat i öppen eller dold fäjd. Beccadelli begagnade hvarje tillfälle att sära sin fiende med kvickheternas och hånets stillet, och Valla svarade med sitt grofva artilleri af skällsord och hänsynslösa beskyllningar.

Allt detta tänkte Valla på, där han gick vid sin fiendes sida, och det satte lås för hans mun och kom honom att svara torrt och enstafvigt på sin följeslagares skämt och frågor.

Det kungliga biblioteket, där de båda humanisterna nu inträdde, var slottets, näst fästsalen, största och praktfullaste rum. I dess ena hörn satt konung Alfonso på en dyrbart snidad, väggfast stol eller snarare tron och pratade vänligt med rikshistoriegrafen Bartolommeo Fazio, som jämte några andra hoflärde uppvaktade honom. Från taket nedhängde en koppararnpel i form af en arm med en fackla i handen, som spred ett dämpadt ljus öfver denna del af rummet, men lämnade den andra i dunkel. Kring väggarna löpte hyllor eller snarare väggfasta bord, belastade med handskrifna böcker. Bredvid konungens stol var ett bord, på hvars skifva af röd marmor stodo skålar, fyllda med vindruvur, apelsiner och konfekt samt väldiga vinamforer, omgifna af slipade kristallglas med snidad elfenbensfot. Längst ned vid dörren sutto några svartklädda scolares, på en bänk, tysta och vördnadsfulla. Ingen af hoffolket var närvarande, ty när Alfonso, denne älskare af jakten och kärleken, dyrkade muserna, slöt han sig inne enbart med sina lärde, hofceremonieleter lades å sido, och konungen glömdes för vännen af de fria vetenskaperna.

»God afton, mästare Laurentius», helsade honom konungen, »har ryktet talat sant, som sagt, att ni fullbordat en ny del af edra Elegantier? Det lyster oss att höra den. Har ni manuskriptet med er, så sätt er här på stolen och låt oss njuta af ert klingande latin!»

Valla intog den anvisade platsen framför konungen, medan Beccadelli satte sig på en taburet vid tronens sida. Sedan de öfriga grupperat sig på bänkar och stolar rundt omkring, kringbar en page vinglasen, som tömdes flitigt och ånyo fylles. Valla började läsa med hög röst under allas andlösa tystnad, till och med Beccadelli låtsade hysa intresse för hvad som upplästes. Endast Fazio satt trumpen och oberörd. Konungen var idel öra, hans ögon voro liksom fångslade vid den talandes mun och stodo stora och stela af intresse i det vänliga ansiktet. Då och då tog han en druffklase från bordet och räckte den med egen hand till förfriskning åt den läsande. Ungefär en half timme hade uppläsningen fortgått, då dörren öppnades och några stora jakthundar instörtade i rummet, kullstötte ett par stolar och trängde kring sin herre, konungen, som vänligt smekte dem. Under den villervalla, som det bullersamma afbrottet förorsakade, smög sig Beccadelli bakom Vallas stol, tog fram ur barmen en liten kristallflaska, fylld med en grönaktig vätska och hælde oförmärkt hälften af dess innehåll i Vallas vinglas, som stod på bordet i skuggan af konungens tron. När Valla om en stund skulle läska sig med vinet, råkade han spilla några droppar däraf på sin dräkt och såg då till sin bestörtning, att vätskan brände sönder tyget. Någon — han förstod nog hvem — hade hållt ett frätande gift i hans vin. Med ansträngning bibehöll han sitt lugn, låtsade om intet och fortsatte att föredraga sitt verk. När han slutat gick ett sorl af hyckladt bifall genom salen. Konungen uttalade i lifliga ord sin förtjusning och prisade latinets ciceronianska vändningar. Sedan löste han en silkespung, fylld med guldmünt, från sitt bälte och räckte den åt Valla, som pöste af belåtenhet och högmod. Fazio blef grå af förgelse, och Beccadellis ögon gnistrade af raseri. Med hvilken otålighet han väntade, att den hatade rivalen skulle tömma det dödsbringande giftet! Vänta, nu drack konungen, äfven Valla sträckte ut handen efter sitt glas. Han reste sig, höjde glaset mot munnen, liksom för att dricka, men tog plötsligt ett hastigt steg framåt och kastade blixtnsnabbt glaset midt i ansiktet på Beccadelli. Denne uppgaf ett vildt skrik, giftet frätte sönder hans ansikte, och han störtade till golvet, vridande sig i kval. Konungen flög upp från stolen och böjde sig bestört öfver sin hofskald. De öfriga skreko om hvarandra och sprungo hit och dit, häpna och förvirrade. Valla begagnade sig af den allmänna villervallen för att smyga sig ut ur rummet och slottet...

Det var en lycklig man, som vandrade genom Neapels gator i den ljumma vörnatten. Han var liksom berusad af berömmelsens virak, guldet i hans ficka klingade med ljufelig klång för hvarje steg han tog, och bäst af allt: han hade omintetgjort Beccadellis mordiska anslag och fått en ljuf hämnd. När han tänkte på, hur hans dödsfiende nu vred sig i kval, hur hans vackra ansikte var förstördt för all framtid, livvades hans dystra drag, munnen log, och hjärtat dansade i hans bröst af fröjd.

Det var på den återupplifvade antikens tid, det var på den tiden, då människorna kunde hata af hela sin själ.

SVERIGES ENDA BARONI.

Fotografier för HVAR 8 DAG af fotograf Thorin, Åtvidaberg.

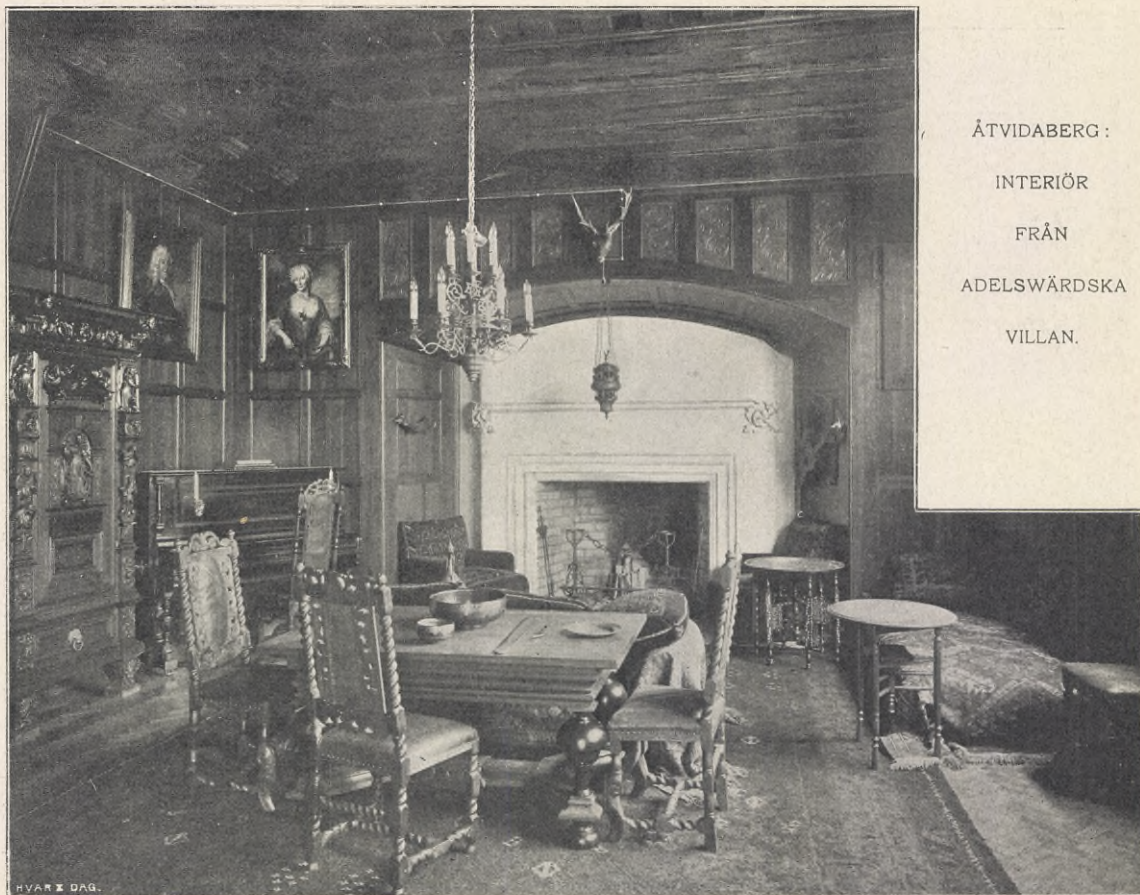
ADELSWÄRDSKA VILLAN.

Det fins icke mer än ett baroni i vårt land — förunderligt nog — och det är icke stort mer än hundra år gammalt. År 1783 stadfästes det två år förut stiftade baroniet Adelswärd, bestå-

ende af egendomarna Adelsnäs, Bersbo, Qvistrums och Bersbo säteri, Åtvidabergs gods och kopparverk, Forseströms och Ormstorps järnverk på gränsen mellan Östergötland och Småland.

BARON ADELSWÄRD I SITT ARBETSNUM.

ÅTVIDABERG:
 INTERIÖR
 FRÅN
 ADELSWÅRDSKA
 VILLAN.

På östgötasidan ligger hufvudorten, det gamla kopparverket Åtvidaberg, hvarest redan på 1200-talet en ganska betydande kopparverksdrift antages ha idkats. Från denna tid förskrifver äfven Åtvids gamla kyrkoruin. Att under nästan hela 1300-talet denna bruksdrift låg nere, berodde icke på malm- utan folkbrist. Den stora digerdödens härjningar drabbade äfven östgötabygden, och gruf luften utgjorde intet skyddsmedel mot farsoten. Men småningom växte upp en ny släkt, som letade sig fram genom ödemarken, och vid 1400-talets början voro verktygen i full gång igen i Åtvidabergs grufvor. De första privilegierna för Åtvidabergs bergslag utfärdades under Eriks af Pommern tid. Och de förnyades sedan af Karl Knutsson, Sten Sture och Gustaf Wasa. Men under 1600-talet låg grufdriften nere igen, och först på 1700-talet började det skede i Åtvidabergsgrufvornas historia, som ännu räcker. Heder af malmbrytningens återuppväckande tillkommer en fänrik Hallonquist, som sedan lyckades associera med sig direktör A. Schenström och krigsrådet, sedermera landshöfdingen baron Johan Adelswård, baroniets grundläggare m. fl. Den senare blef det nya bolagets ledare. Affären

bedrefs med insikt och kraft. Nya privilegier erhöles på anläggande af nya hyttor och på koltäkt i kringliggande socknar. Nya grufvor öppnades och nya hamnar förvärfvades. Af de hundra lotter, som från början innehafts af bolagets sju delägare, samlades snart det öfvervägande flertalet på baron Adelswårds hand, medan de återstående öfvertogos af landshöfdingen baron Joh. Abr. Hamilton, tills slutligen äfven de hamnade hos baron Adelswård, som därpå stiftade baroniet.

Efter en nedgång vid 1800-talets början steg malmproduktionen ånyo mot dess midt och uppgick 1869 till 1,117,610 tons, det ojämförligt mesta som något år erhållits. Sedan dess har den oafbrutet sjunkit, därför att grufvorna blifvit besvärligt djupa och fått en hinderlig utsträckning, men antages genom öppnande af nya arbetsfält och tillämpning af modernare brytningsmetoder kunna bringas upp igen. I denna afsikt har ock ett kapitalstarkt konsortium nyligen bildats.

Medan koppardriften minskats, ha emellertid andra industrier vuxit upp. På grund af att man af ålder köpt kol utanför fideikomisset har skogsafverkingen för andra ändamål nu kunnat bedrivas i stor skala i de sparade skogarna. Vid-

ADELSNÄS.

man och därtill ett 40-tal byggnadsarbetare — äro olycksfallsförsäkrade och erhålla vid sjukdomsfall, som räcka mer än tre dagar, hel dagspänning, hvarjämte för deras räkning finnes egen läkare, sjukhus och apotek, bibliotek och föreläsningsförening med lokal i ett »folkets hus».

Det kan, som man ser, ingalunda bestridas, att Sveriges enda baroni — hvars nuvarande innehafvare är bergsingenjören frih. A. R. A. Adelswärd — i många hänseenden är ett verkligt mönster gods.

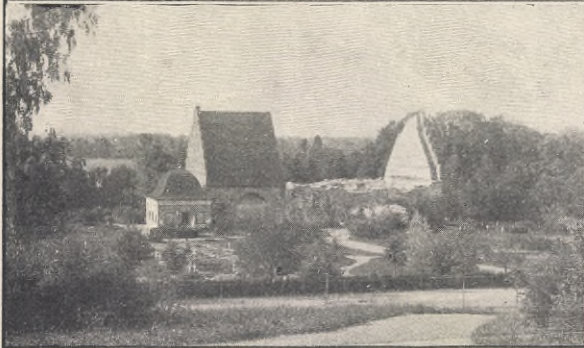
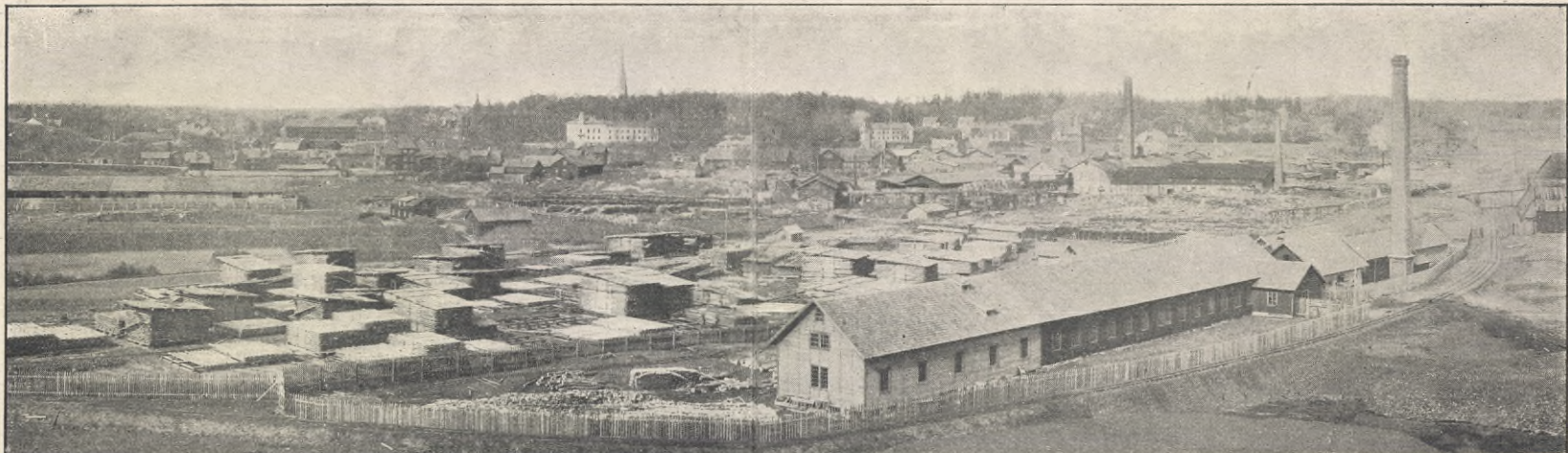
ETT AF VÄXTHUSEN. De trädgårdsanläggningar, hvilka f. n. äro under utförande vid baroniet Adelswärd strax intill Åtvidabergs bruks-samhälle torde bli de största i sitt slag i vårt land. De omfatta ej mindre än 40 tunnland.

stående bild af brukets sågverk, som är förbundet med ett större byggnads-snickeri, ger en föreställning därom. Vid detta sysselsättas nu omkring 150 arbetare. Lika många ungefär behöfvas för landtbruket och dess binäringar. Bl. a. har uppförts en mönsterladugård, ett lika monumentalt utstyrdt som praktiskt inredt palats.

Samtliga godsets arbetare — utom de ofvannämnda 300 finnas för grufvorna och kopparverket omkring 180

TEMPLET.

PANORAMA ÖFVER BRUKET VID ÅTVIDABERG. — ADELSNÄS STORA LADUGÅRD. — ÅTVIDS GAMLA KYRKA, RUIN SEDAN MIDTEN AF 80-TALET.
 ÅTVIDS KYRKA, DEN GAMLA KLÖCKSTÄPELN TILL HÖGER.

HUR CZAREN JAGAR.

Efter ett senaste porträtt.

CZAREN.

CZAREWNAN.

EN UNGDOMSLIG 100-ÅRING.

Hvem skulle tro, att de spänstiga dragen i vidstående fotografi tillhöra en 100-åring! Och ändå förhåller det sig så. Den 2 december lämnar *Beata Kristina Frunck* ett sekel bakom sig.

Då vi för några dagar sedan i Hemmet för gamla i Stockholm gjorde henne ett besök, funno vi henne lika kry och rask som trots någon 60-åring samt i besittning af en förvånansvärd rörlighet. Dagligen tar hon, om väderleken det tillåter, en promenad i det fria — i sanning ett förvånansvärdt kraftprof af en hundraåring. Hörseln har något aftagit under de senaste åren, men synen är fortfarande god.

Vid vårt besök berättade fröken Frunck — en liten älskvärd och rar gammal tant — åtskilligt om sig själf:

Hon är född den 2 december 1800 å Skultuna bruk i Vestmanland, som då innehades af brukspatron Adamson.

Som ett af sina tidigaste minnen nämde hon att hennes fader vid ett besök i en bruksstuga blef skjuten i venstra armen af en från finska kriget

hemvändande soldat. Hon mindes äfven hur soldaterna hemkommo ur den ryska fångenskapen trasiga och eländiga, samt ofta råa och brutala.

Tidigt måste hon emellertid lämna hemmet för att själf tjäna sitt bröd. Hon konditionerade sedan hos åtskilliga personer, bland andra hos hoffröken hos drottning Desideria, Maria Fredrika von Stedingk, en dotter till excellensen von Stedingk. Under sin tjänstgöring hos denna blef hon äfven i tillfälle att åse Karl XIV Johans begrafning. Hon hade också åtskilligt att berätta om all den ståt som där utvecklades. Äfven mindes hon flere »upploppsungar» under revolutionsåret 1848, »för öfrigt hände sådant ofta förr i tiden», sade hon till sist.

Under 32 år, eller sedan 1867, hade hon redt sig själf och bott vid Biblioteksgatan i Stockholm, men detta blef till slut för arbetsamt, hvarför hon i fjol ansökte och lyckades att komma in som pensionär vid »Hemmet för gamla», där hon nu har en liten kammare — i all enkelhet, proper och ordningsfull som den gamla själf.

KOPPARBERGS LÄNS NYE LANDSHÖFDING.

Samtidigt med att landshöfdingen i Kopparbergs län C. R. Versäll förordnats att intaga framlidne landshöfding Hederstiernas plats i Vesterås, har till landshöfding i Kopparbergs län förordnats expeditionschefen i ecklesiastikdepartementet *Carl Fredrik Holmqvist*.

Den nye landshöfdingen är endast 43 årgammal, men har under föregående tjänstgöring inom Svea hofrätt och på ansvarfulla platser inom administrationen dokumenterat sig

som en mycket begåfvad och duglig ämbetsman, hvars befordran till en högre post länge ansetts vara endast en tidsfråga.

H. blef student i Upsala 1876 och aflade hofrättsexamen 1879. Vice häradshöfding 1884, utnämndes han till notarie i Svea hofrätt 1888 samt blef assessor derstädes 1890. Tillförordnad revisionssekreterare 1892, blef han 1893 expeditionschef i ecklesiastikdepartementet samt förlidet år t. f. underståthållare i Stockholm. Hans utnämning till landshöfding var, som nämdt, icke någon öfverraskning, då vederbörande länge haft ögonen öppna för denne framstående ämbetsmans kapacitet.

TILL FADER HOLBERGS MINNE.

För HVAR 8 DAG. Af ANNIE WALL.

En solig morgon under den förlutna sommaren reste jag med tåget från Bergen till Voss. Det är ingen vanlig järnbana, som förbinder dessa tvänne orter med hvarandra. Den är helt enkelt en af de märkligaste i Europa.

Resan varar fyra timmar och under denna tid passerar ej mindre än 53 tunnlar, somliga ganska långa, andra kortare. Banan slingrar sig som en orm längs en af dessa vackra, djupt i landet inskärande fjordar, med höga, bergrika stränder.

Tåget brusar framåt i stark fart, man tycker sig ibland knappast hinna draga andan mellan hvarje tunnel. Fjordens blåa med solglitter prunkande vatten glänser några sekunder för den resandes blickar och därefter upplåter sig ånyo bergets mörka famn.

På somliga ställen stupar banvallen lodrätt ned till fjorden och man kan ej frigöra sig från en lätt rysning. Tänk, om det skedde ett ras här!

Men man behöfver icke vara ängslig, ty järnvägsstyrelsen har iakttagit de största försiktighetsmått och längs efter hela linien stå med en kilometers mellanrum vakter posterade.

Ett och annat ras har verkligen inträffat, men det har varseblifvits i tid och faran afvändts. Men efter mycken nederbörd händer det, att tåget vid in- och utgåendet i och från tunnlarne öfverspolas af en skummande fjällbäck. Den störtar sig med brak och dån mot waggontaket och jag har mer än en gång rusat upp helt förfärad, i tanke att det var ett bergskred. Man bör heller icke under sådana omständigheter vistas å platformen utanför kupén, ty då kan man få sig en ordentlig dusch.

Samma morgon, hvarom jag talar, hände det en intet ondt anande engelsman, hvilken ställt sig »utanför». Efter en stunds förlopp kom han in igen, fullständigt genomvåt.

Men jag skulle ju tala om Holberg! Tålmod blott, vi äro strax där.

Jag lämnade Bergen kl. 7 på morgonen och kl. 11 befann jag mig i Voss.

Köpingen Voss ligger i en gammal och tidigt bebyggd trakt af Norge. Den lilla orten är på grund af järnvägen mycket liflig, den besökes sommartiden af en massa utlänningar, och räknar bland sina märkvärdigheter en gammal intressant kyrka, byggd af Magnus den gode. Äfven visas icke så långt från köpingen en stig, hvarpå kung Sverre med sina birkebeinare vandrade öfver fjäl- len.

Men det finnes också en annan märkvärdighet, som berör vår tid närmare. Jag menar det hus, hvori Holberg bodde i början af 1700-talet, då han som informator vistades hos prosten i Voss.

Det var alldeles af en slump jag fick reda på denna sak. Jag hade nyss ätit frukost i Fleischers trefliga hotell med dess ovanligt älskvärda och tillmötesgående värdskap, och stod just och funderade på, hur jag skulle tillbringa de par timmar jag ännu hade till mitt förfogande, innan jag begaf mig till Erik i Hardanger. Då hörde jag någon tala om Holbergshuset*) i Voss. Jag spetsade genast öronen, begärde och fick upplysningar och var kort därefter på väg till prästgården, som ligger helt nära kyrkan.

Bredvid den ålderdomliga, hvita prästgårdsbyggnaden finnes ett rödmåladt fyrkantigt hus

Amatörfoto: A. Wall.

HOLBERGSHUSET OCH HOLBERGSTALLEN I VOSS.
Det ensamma fönstret en trappa upp till höger hörde till Holbergs rum.

med hvita knutar och hvita fönsterposter, hvilket såg ännu äldre ut. Jag fäste strax min uppmärksamhet vid det och inkommen på gården, frågade jag en gammal gumma, om detta var Holbergshuset. Mycket riktigt. Gumman frågade, om jag hade lust att bese det? Ja, naturligtvis. Vi stego in i den ovanligt väl bibehållna byggnaden och gingo uppför en brant, knakande trappa.

I försalen däruppe märkte jag mellan de stora bjelkarne i taket spår efter gamla målningar. Men resterna voro tyvärr så otydliga, att man ej kunde bilda sig någon mening därom.

Nu öppnade den välvilliga gumman en dörr, vi passerade ett större rum, som beboddes af en statkarls familj och trädde nu genom en trång dörr in i ett litet smalt, omöbleradt rum, hvilket lär vara i temligen oförändradt skick sedan Holberg vistades där. Det var ytterst lågt i taket och solen kastade några strålar in genom det enda fönstrets små fyrkantiga rutor och lyste på kvarlevorna af några målningar å ena långväggen. Detta rum hade således också varit dekoreradt.

Så underligt att tänka sig, att Ludvig Holberg som en helt ung man bott i denna trista lilla kammare! Hvad sysslade manne hans tankar med vid den tiden? Diktade han kanske redan då? Eller var hans tid utesluten upptagen af »att pryglå pojkar och omvända bönder»; som han själf yttrade till en vän.

Holberg var, såsom jag redan nämnt, anställd som informator hos prosten i Voss. Dennes pojkar lära ha varit ovanligt bråkiga och fingo därför allt som oftast smaka Holbergs ris. I synnerhet gälde det den äldste. Men denne stod synnerligen väl hos sin mor, prostinnan, och klagade sin nöd för henne. Hon grälade då på Holberg och då denne allt som oftast måste gripa till en afbasning för att straffa pojken, kom det till allt häftigare strider mellan den unge informatorn och hans värdinna. Dessa tvister föranledde äfven Ludvig Holberg att uppsäga sin plats och lämna Voss.

»Jag trifdes utmärkt med prosten», lär Holberg ha yttrat, »men hans hustru kunde jag icke fördraga».

Hvad omvändelsen af bönder beträffar, så syftar Holberg i det ofvan citerade yttrandet på de

*) Det hus i Bergen, hvori Holberg föddes den 3 december 1684, finnes tyvärr icke mera.

predikningar, han som teologie studerande höll i prostens ställe i Voss' kyrka. Är det icke besynnerligt att föreställa sig Ludvig Holberg på predikstolen?

Ett annat obehag plågade äfven Holberg under hans vistelse i Voss. Han led nämligen af mara om nätterna. Och han trodde att det härledde sig från, att det var så lågt i taket i hans rum.

Allt som oftast störtade han upp från sin bädd med den förnimmelsen att taket med dess bjälkar sakta sänkte sig ned öfver sängen och hotade att kväfva honom. Och badande i svett vaknade han upp från dessa »mareridter».

Liksom alla stora män har också Ludvig Holberg planterat ett träd, en tall, hvilken trives och frodas i omedelbar närhet af det gamla minnesrika huset, hvilket väl är värdt ett besök.

DET ÖDELAGDA GALVESTON.

Korrespondens och fotografier till HVAR 8 DAG från en SVENSK, hr H. E. HINDMARSH, CHICAGO.

Efter alla de upprörande skildringar, som läst om den förödelse en förfärlig orkan i september anställde i Texas och främst i staden Galveston, torde det intressera våra läsare att taga del af dessa originalfotografier från skådeplatsen för den fasansfulla händelsen.

1886 förstörde staden Indianola har Galveston ett mycket ofördelaktigt läge, utsatt för hafvet och dess stormar. Om den nu inträffade stora orkanen hade visserligen meteorologiska institutet varskott, men som stormcentrum uppgifvits oriktigt, kom cyklonen alldeles öfverraskande för fartygen i hamnen. Stormen dref skyhöga vågor långt in i staden så att några fartyg kastades upp på husens tak.

Orkanens vindhastighet var 80 eng. mil i timmen, och vattnet steg 8 eng. mil in i landet. Möbler och hela hus anträffades på flera miles afstånd från staden. En stor engelsk ångare slungades tvärs öfver ön och blef ligande på fastlandet. Järnvägståg lyftes från skenorna och krossades.

Under 26 timmar var Galveston utan förbindelse med yttervärlden.

GALVESTON: Vid hamnen. Fiskebåtar, ångbåtar och järnvägsagnar. I bakgrunden ett spannmålsupplag

Staden Galveston är, som bekant, belägen vid nordöstra ändan af den långsträckt, låga och sandiga Galveston Island, vid inloppet till Galvestonbukten. Galveston är staten Texas' förnämsta sjöhamn och drifver en betydande handel, främst med bomull. Staden räknar närmare 40,000 inv. — 8- å 10,000 omkommo vid den senaste olyckan — har universitet och är säte för katolsk biskop. Liksom den

Baptistkyrkan, en af stadens vackraste tämpel. Mellan kyrkan och den oskadade byggnaden synes en hög spillror, hvilka äro från kyrkans pastorsboställe.

Järnvägståg, som utsändts för att lämna hjälp, körde fast i spillrorna af hus och fartyg 6 eng. mil från staden. Den första hjälpen lämnades af en skonert, hvars kapten med stort mod kämpade sig fram tills han lyckades komma in i hamnen. Där hade 9 ångare strandat. Alla hus längs floden och arbetarebarackerna på varfven förstördes.

Bland de vid katastrofen omkomna var äfven ett antalsvenskar. Förlusten af egendom uppgick till omkring 100 mill. kr. Bl. a. förstördes ej mindre än 50.000 balar bomull.

Regeringen sände genast trupper, lifsmedel och pänningar till de efterlevandens bispringande. Man kan föreställa sig — skrifer vår korrespondent — hvilket ohyggligt »afrödningsarbete» här förestod. I alla stadens kvarter patrullerade trupperna i två dygn. De voro då alldeles uppgifna af trötthet, och de hade ofta

Denna vy ger bästa idén hur staden ser ut efter stormen. Negerkvinnan i midten hade satt upp några bräder och bodde nu där utan tak öfver hufvudet i 4 veckor efter stormen. Denna del hade ännu icke genomsökts. Kvinnan omtalade för den fotograferande att hennes vänner lågo döda under spillrorna.

allvarliga strider att bestå med de band, som härjande drogo genom mellan en ändlös mängd ruiner.

Emellertid voro ohyggligheterna härmed icke förbi. Hafvet hade, då det sjönk, efterlämnat ett stinkande, fotstjockt slamlager, som ruttnade för

solens strålar, hvilka brände med en glöd som vid midsommarstiden. I detta lager lågo tusentals lik, som icke kunde blifva begrafna, dels emedan jorden var förvandlad till ett moras, dels emedan det ordinarie kyrkogårdsmanskapet äskade den mest oblyga betalning.

Öfver hela unionen föranstaltades genast om insamling af pänningar och många millioner inströmmade. Med kändedom om amerikanarnes *push*, som ej låter sig nedslås af motgången, kan man antaga att den så hårdt hemsökta staden snart skall resa sig ur ruinerna.

En allmän vy som visar hur vattnet fortfarande står i gatan. Främre partiet af fotografien, hvilket synes rensopadt, var bebyggt före stormen.

SKANDINAVISKA SJÖMANSHEMMET I LONDON.

Från vår Londonkorrespondent.

SJÖMANSHEMMET.

Nu, då de flesta svenska tidningar publicerat ett upprop till Skandinaviens folk att ej glömma de landsmän som till följd af sitt yrke måste tillbringa juldagen långt borta från hem och vänner, torde en bild af »The Scandinavian Sailors Temperance Home» i London vara af intresse och bidra till befrämjande af den goda saken, som i närvarande fall består i att glädja hemmets julgäster med någon liten present. Sedan årtal har stiftelsens föreståndarinna fru Welin hvarje jul utdelat gåfvor åt de sjömän som vistats i hemmet under julen samt närmaste dagarne före och efteråt. En stor del af dessa julklappar såsom t. ex. hundratals böcker skänkas af herrskapet Welin själfva, under det öfriga arbeten såsom strumpor, halsdukar, synecessärer eller s. k. »sjömanshustrur» till största delen inflyta från engelska beskyddare och från Sverige. Från Norge och Danmark ha ej influtit så många bidrag, fastän flera af deras söner söka skydd inom hemmet.

I år har emellertid den engelska välgörenheten varit så hårdt taxerad och upptagen med soldaterna i Afrika att mycket annat fått stå tillbaka för deras skull, och man hoppas därför att förväntningarna, nu ställda på hemlandet, ej må komma på skam.

Detta väl organiserade sjömanshem har ofta beskrifvits i tidningar och tidskrifter samt förtjänar äfven att omfattas med det intresse som resande landsmän, h. m. t. konung Oscar i främsta rummet, visat detsamma. Öfver 3,000 sjö-

män härbergas här under årets lopp; snygga rum och riklig samt god föda gifvas dem för låg betalning och om möjligt tillvaratagas en del af deras besparingar för vidare befordran till hemmavarande anförvandter, i stället för att hamna hos krögaren.

Vid ett besök i sjömanshemmet erfar man genast en egendomlig känsla då man så plötsligt försättes i äkta svensk atmosfär. Från kaffebrickan med sina skorpor och annat fint småbrödsdopp som bjudes i fru Welins trefliga förmak, till personalen i det rymliga köket med sina ångkokare — allt var svenskt.

»Men hur i all världen får Ni i dessa tider tjänstflickor att utföra det ganska hårda arbetet?» kunde jag ej undgå att utropa med förundran.

»Jag kan omöjligen använda alla som önska komma hit, och en gång här, lämna de mig aldrig annat än möjligen för att gifta sig, oftast med någon af hemmets gäster», svarades mig. Den för andra husmödrar så brännande tjänstfolksfrågan har här inga svårigheter, måhända till stor del beroende på de mångfaldiga äktenskapliga chanserna, som här erbjudas bland Neptuni söner. Låt oss hoppas att äfven julklappsfrågan måtte tillfredsställande lösas, därigenom att ingen som läser dessa rader må anse sitt bidrag för oansenligt, utan ihågkomma att »många bäckar små göra en stor å».

I. H. L.

FRAMFÖR SJÖMANSHEMMET.

Det hade varit en danssoaré uppe i staden, men eftersom Van Bibber* inte kunde finna »henne» där, så gick han in på unge Travers' förslag att fara öfver till Jersey City och se på en boxning mellan »Dutchy Mack» och en neger, bärande yrkesnamnet »Svarta diamanten». De fyllde sina fickor med cigarrer, ty den rök som omger en boxningsarena retar ömtåliga näsborrar, och därjemte gjorde de fast sina klockor med dubbla kedjor. »Ceremonimästaren» blef mycket förtjust öfver deras ankomst och yrkade högljudt på att de skulle sitta på platformen. Snart hade det faktum spridit sig bland åskådarna att »de två herrarne i höga hattar» hade kommit i droska. Detta och deras lackerade skor gjorde dem till föremål för djupt intresse. Man hviskade till och med att det var de som satt upp pengarna på »Svarta diamanten» mot »Jackson från Hester Street».

Klockan blef två, innan »Dutchy Mack» gaf sig och tre innan de hunnit hem till staden. De hade i droskan med sig Spielmann, sportredaktören, och en annan reporter och eftersom Van Bibber kände sig glupskt hungrig och betviflade att han skulle kunna få någonting denna timma på klubben, så antogo de Spielmanns inbjudning och begäfvos sig till en biffstek med lök i »Uggleboet», Gus Mac-Govans natt-restaurant på Tredje Avenyen.

Det var en ganska smutsig lokal, men där var varmt som i maskinrummet på en ångbåt och steken var mör och god. Det var för sent att gå till sängs, hvarför de satte sig rundt bordet med stolarna tillbakalutade och knäna mot bordskanten. De två klubbmännen hade tagit af sig sina långa öfverrockar och deras stora skjortbröst och sidenslag skeno storartadt i oljelampornas rökiga ljus. Man talade om en reporters lif och philistrarne gjorde dumma frågor, hvilka »the gentlemen of the press» besvarade utan att för dem förråda huru dumma de voro.

»Och jag förmodar att ni råkar ut för alla slags märkvärdiga äfventyr», sade Van Bibber.

»Well, nej, inte hvad jag skulle vilja kalla äfventyr», svarade en af reportererna. »Jag har aldrig sett någonting som inte kunde förklaras eller härleda sig från någon känd orsak, t. ex. brott, fattigdom eller dryckenskap. Man kan först tro att man snubblat öfver någonting märkvärdigt och romantiskt, men det blir till ingenting. Man skulle förmoda att man i en stor stad som denna skulle träffa på något som ej kunde förklaras bort — någonting mystiskt eller icke alldagligt, som Stevensons själfmordsklubb. Men jag har inte funnit så vara fallet. Dickens talade en gång om för James Payn att det märkvärdigaste han någonsin sett under sina ströftåg genom London var en man i trasor, hvilken stod hopkrupen under ett fönster till ett stort hus, hvars ägare just gaf bal. Under det mannen sökte gömma sig där nere, öppnade en högst elegant och mycket vacker kvinna fönstret och släppte sin blomsterbukett i karlens hand och han nickade och stoppade den under sin rock och sprang sin väg med den.

»Det vill jag kalla en verklig märkvärdig historia. Men jag har aldrig varit med om något liknande, och jag har varit i hvarje del af den här stora staden och uppe vid hvarje timma på dygnet, och jag saknar inte fantasi häller, men inga tillfångatagna jungfrur ha någonsin vinkat

till mig från gallerfönstren eller några »hvita händer viftat från den förbilande droskan». Balzac och Musset och Stevenson säga sig ha haft sådana äfventyr, men från mig ha de alltid hållit sig undan. Allting är så hvardagligt och vulgärt och slutar alltid i polisdomstolen eller med rubriken »Funnen drunknad».

»Och nattlivet i en stor stad är hvarken pittoreskt eller teatraliskt. Det kokar och sjuder och kan vara nog så nervretande, tills man blir van vid det, men det jämnar fort ut sig. Det är dramatisk, men intrigen är gammal och motiven och karaktärerna alltid de samma.»

Dånet från de tunga torgvagnarne och de skramlande mjölkkärrorna talade om för dem att det var morgon, och när de öppnade dörren svepte den kalla luften in i lokalen och tvingade dem att slå upp kragarne och stampa med fötterna. Travers och reporterern gingo och togo sig ett turkiskt bad. Sportredaktören hoppade in i en droska och befallde kusken att köra hem. Det var nästan klart nu och mycket kallt och Van Bibber beslöt att promenera. Han erfor den där besynnerliga känslan, som man får när man är uppe till soluppgången, af att ha tappat bort en dag någontades. Danssoarén syntes honom ha ägt rum för länge sedan och boxningen i Jersey City låg långt bort i det förflutna.

Husen längs sidogatan genom hvilken han gick lågo döda som murar, blott här och där viftade en gardin ur ett öppet fönster, inom hvilket någon hederlig medborgare hvilade. Gatan var aldeles öde. Inte ens en katt eller en polis syntes till och Van Bibbers fotsteg dånade mot trätröttoaren. Det låg ett stort hus vid hörnet af avenyen och tvärgatan. Husets fasad vette åt avenyen och en stenmur löpte ner till tegelstallet, hvilket låg på sidogatan. Det var en port i denna mur. När Van Bibber kom förbi, öppnades porten försiktigt, ett karlhufvud blef synligt för ett ögonblick, men drog sig tillbaka som en blix och porten slogs igen. Van Bibber stannade och betraktade porten och huset samt såg upp och ned åt gatan. Huset var som utdött och gatorna voro fortfarande tomma.

Van Bibber kunde inte tänka sig att han hade något så farligt i sitt yttre, att han kunde förskräcka en hederlig medborgare, hvarför han antog att det ansikte, han sett en glimt af, tillhörde en ohederlig. Det anginge nu visserligen inte honom, räsoneerade han, men detta var något besynnerligt och han tyckte om äfventyr och han skulle gärna velat bevisa att hans vän reporterern, som inte trodde på sådana, hade orätt.

Han närmade sig tyst porten, hoppade upp, fick fotfäste på låset, halade sig upp på muren och tittade försiktigt ner på andra sidan. Han hade gjort detta så lätt, att det enda buller som hördes var läsvredets knarrande under hans fot, och mannen på andra sidan trodde att han på utsidan försökte öppna dörren, hvarför han satte axeln mot den och tryckte hårdt emot. Van Bibber kunde från sin mur se mannens hufvud endast två fot under sig, och han såg också att han i ena handen höll en revolver och att två säckar fyllda med utskjutande föremål af olika storlek lågo vid hans fötter.

Det behöfdes inga förklarande anmärkningar för att upplysa Van Bibber om, att karlen under

* Van Bibber är vår från föregående skizzer bekante »fashionable» unge Newyorkare.

honom hade gjort inbrott i det stora hörnhuset och att, om inte han just passerat, skulle tjuften ha kommit undan med sin skatt. Van Bibbers första tanke var att han inte var någon polis och att en strid med en inbrotts-tjuv inte låg för honom. På detta resonemang följde tanken att ehuru herrn, som rådde om egendomen i säckarne, ej var af något intresse för honom, så var denne dock såsom en respektabel medlem af samhället mera berättigad att tagas hänsyn till än mannen med revolvern.

Det faktum att han nu, antingen han tyckte om det eller ej, befann sig däruppe på muren och att tjuften kunde se honom och skjuta honom nästa minut utöfvade också ett omedelbart inflytande på Van Bibbers rörelser. Därför balanserade han försiktigt och ljudlöst och hoppade så ned på karlens hufvud och axlar med den påföljd att mannen prässades till marken. Revolvern small af genast, men innan brottslingen kunde få klart för sig huru eller hvarifrån hans angripare kommit ned, stod Van Bibber öfver honom och hade sparkat vapnet ur hans hand. Därpå skyndade han sig att taga upp det och sade: »Nu skjuter jag, om ni försöker stiga upp.» Han kände en olämpligt humoristisk lust att tillägga »men förmodligen skall jag inte träffa er», men han tog därmed. Till Van Bibbers stora förvåning försökte tjuften icke resa sig upp, utan satte sig blott med händerna i kors öfver knäna och sade: »Skjut bara, det skulle jag helst vilja.»

Hans tänder voro hopbitna och ansiktsdragen bittra och förtviflade samt buro en så ytterligt hopplös prägel att Van Bibber aldrig föreställt sig något sådant.

»Skjut bara», upprepade mannen envist. »Jag skall inte röra mig. Skjut mig!»

Det var en högst obehaglig situation. Van Bibber kände greppet om pistolen lossna och han kände sig allt starkare böjd att lägga den ifrån sig och bedja karlen tala om allt.

»Ni har inte mycket kurage», sade Van Bibber till slut. »Ni är en tämligen skral inbrotts-tjuv, får jag verkligen säga.»

»Hvad skulle det tjäna till?» sade mannen trotsigt. »Jag vill inte komma tillbaka — jag vill inte komma tillbaka dit levande. Jag har tjänat ut min tid för alltid i det hälet. Om jag måste komma tillbaka igen, så Gu' hjälpe mig om jag inte gör slut på fångvaktaren så att jag får dö för det. Men jag vill inte slita mera där.»

»Hvar?» frågade Van Bibber mildt och högst intresserad, »i fängelset?»

»Ja, just till fängelset!» utropade mannen hest. »Till grafven! Det är hvad det är. Se på mitt ansikte», sade han, »och se på mitt hår. De borde upplysa er om hvar jag varit. All färg har försvunnit från min hud, allt lif ur mina ben. Ni behöfver inte vara rädd för mig. Jag skulle inte kunna göra er illa, äfven om jag ville det. Jag är ett skelett och ett hjälplöst barn. Jag skulle inte kunna döda en katt. Och nu ämnar ni skicka mig tillbaka igen för att utstå ännu en lång tid. Tjugu år blir det denna gången i den där kalla ödsliga afgrunden, och det sedan jag uttjänt så mycket och arbetat så hårdt.» Van Bibber flyttade revolvern till den andra handen och fixerade fången tveksamt.

»Hur länge har ni varit fri?» frågade han i det han satte sig på kökstrappan och höll revolvern mellan sina knän. Solen hade drifvit bort morgondimman och han hade glömt kölden.

»Jag kom ut i går», svarade mannen.

Van Bibber kastade en blick på säckarne. »Ni har inte förspillt mycken tid», sade han.

»Nej», svarade han buttert. »Nej, det har jag inte. Jag kände till det här stället och jag behöfde pengar för att resa vesterut till de mina, och samhället sade att jag måste vänta tills jag förtjänt dem, men jag kunde ej vänta. Jag har inte sett min hustru på sju år eller min dotter. Sju år, min unge herre — tänk på det, sju år. Vet ni hur lång tid det är? Sju år utan att få se sin hustru eller sitt barn! Och de äro all right, det äro de», skyndade han sig att tillägga. »Min hustru flyttade vesterut, sedan jag kom in, och tog ett annat namn, och min flicka har aldrig fått höra af mig. Hon tror att jag är på sjön. Jag ämnade fara till dem. Det var min plan. Jag ämnade uppsöka dem och jag trodde att jag skulle kunna plocka ihop här tillräckligt till biljetten, och nu», tillade han med ansiktet doldt i sina händer, »måste jag komma tillbaka. Och jag hade ämnat lefva ordentligt sedan jag kommit vesterut — det ämnade jag, Gu' hjälpe mig! Men inte för det gör någonting nu. Och jag bryr mig inte om antingen ni tror det eller inte», tillade han trotsigt.

»Jag har inte sagt om jag tror det eller inte», svarade Van Bibber allvarsamt.

Han betraktade mannen en kort stund utan att yttra något och tjuften såg på honom tillbaka, mörkt och trotsigt och utan den svagaste glimt af hopp i ögat eller vädjan om medlidande. Kanske var det i följd af detta faktum eller kanhända det var hustrun och barnen som rörde Van Bibber, men hvilka än hans motiv voro, så skyndade han sig att handla.

»Jag förmodar ändå», sade han, som om han talat för sig själf, »att jag borde öfverlämna er till polisen.»

»Jag går aldrig tillbaka lefvande», sade brottslingen lugnt.

»Hm, det är också illa», sade Van Bibber. »Naturligtvis vet jag inte om ni ljuger eller inte, och beträffande er afsikt att lefva hederligt har jag mina stora tvifvel. Men jag skall ge er biljett dit, där er hustru vistas, och jag skall se efter att ni kommer på tåget. Och ni kan stiga af vid nästa station och göra inbrott i mitt hem nästa natt, om ni känner er därtill hågad. Släng in de där säckarne bakom dörren där, så att ej mjölkmannen får se dem först, och gå ut framför mig och håll händerna i fickan och försök inte att springa. Jag har revolvern, som ni vet.»

Karlen satte säckarne innanför köksdörren och steg med en tvekande blick på sin vaktare ut på gatan samt gick, som han var tillsagd, mot Grand Central Station. Van Bibber höll sig aldeles bakom honom och höll på att fundera öfver hvad han borde göra. Han kände sig mycket brottslig för hvarje poliskonstapel de gingo förbi, men hämtade sig åter när han tänkte på hustrun och barnet som bodde vesterut och voro all right.

»Hvarthän?» frågade Van Bibber när han stod vid biljettluckan.

»Helena, Montana», svarade mannen, för första gången med en blick af lättnad. Van Bibber köpte biljetten och räckte honom den. »Jag förmodar ni vet», sade han, »att ni kan sälja den nere i sta'n för hälften af hvad den kostat.» »Ja, jag vet det», svarade tjuften.

Det var ännu en half timma tills tåget gick, och Van Bibber tog sin skyddsling till en restaurang och såg honom äta allt som sattes fram,

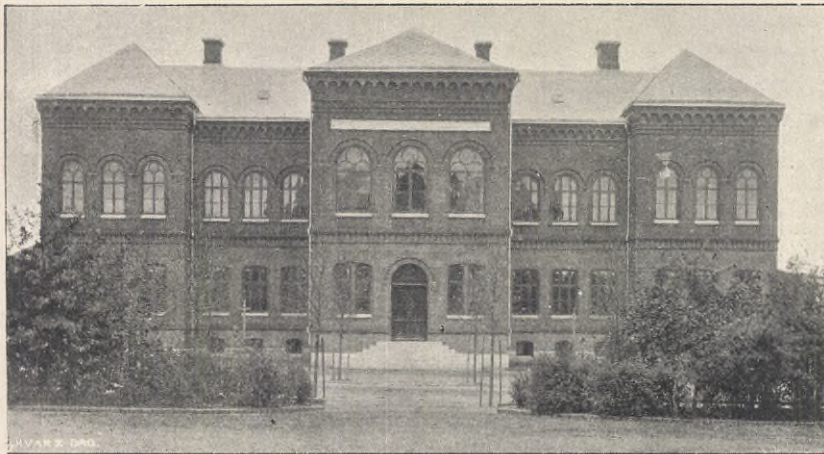
under det hans ögon hela tiden foro än åt höger än åt venster. Därpå gaf Van Bibber honom litet pengar och bad honom skriva och skakade hand med honom. Mannen nickade ifrigt och tog af sig hatten när waggonen rullade ut från stationen. Van Bibber kom ner till staden igen när butiksflickorna och bokhållarne gingo till sitt arbete och han undrade alltjämt, om han handlat rätt.

Han åkte hem och bytte om kläder, tog ett kallt bad och gick öfver till Delmonico för att äta frukost. Under det att kyparen dukade, for han öfver rubrikerna i en af morgontidningarne. Han tittade först artigt på redogörelsen för gårdagsaftonens soaré och observerade sitt namn bland de närvarande. Med större intresse tog han del af boxningskampen mellan »Dutchy Mack» och

»Svarta diamanten», och därpå läste han noga huru »Abe Hubbard», alias »Jimmie, gentlemanen», en inbrottstjuf, hade brutit sig ur fängelset i New Jersey och blifvit spårad till Newyork. Det meddelades äfven en beskrifning på mannen, och Van Ribber andades häftigt när han läste den. »Detektiverna ha spaning på honom», hette det i redogörelsen, »om han ännu är i staden, äro de säkra på att kunna fånga honom. Men de äro rädda att samma vänner, som hjälpte honom att bryta sig ut ur fängelset, skola hjälpa honom att komma ur landet eller fara vesterut.»

»Förmodligen göra de det», mumlade Van Bibber med ett icke alldeles förnöjdt leende.

Därpå svarade han kyparen: »Tja, jag vet inte. Skinka och ägg, lite goda grönsaker och kaffe!»

EN NY
FLICKSKOLA.

I dag ha vi nöjet visa bilden af ett nytt läroverkshus för flickor. Det är Varbergs flickskola, som i dagarne inflyttat i denna tidsenliga lokal, hvilken den 24 november högtidligen invigdes af stiftets biskop dr Rodhe. Det nya läroverkshuset är en prydnad för staden — det äro naturligtvis äfven dess flitiga lärjungar!

KAJRASET I GÖTEBORG.

Den 25 november inträffade i Göteborg en olycka, hvars följder säkerligen bli ganska dyrbara att godtgöra. En sträcka på öfver 100 meters längd och 25 meters bredd af den nya kajen längs rivieret rasade ungefär midt för Johannes kyrka. Man hade länge vetat att grunden här icke var den säkraste — till all lycka vållade raset icke förlust af människolif, hvilket nog kunnat bli fallet, om händelsen inträffat en dag då personer här varit i arbete. En märklig följd var, att en ångare som låg förtöjd vid kajen, sattes på grund af den utrasande fyllningen.

VECKANS PORTRÄTT-GALLERI

JUBILEUM.

C. P. W. BROMAN

Majoren i armén *Carl Philip Wilhelm Broman*, som sedan 1880 i egenskap af registrator tjänstgjort vid landförsvarsdepartementets kommandoexpedition, firade den 21 nov. sitt femtioårsjubileum såsom officer.

Jubilaren blef först föremål för varm hyllning å sin tjänstelokal och sedan på aftonen firad på en storartad fäst, där statsrådet *Crusebjörn* hälsade hedersgästen i ett varmhjärtadt tal och till honom öfverlämnade den guldmedalj i tolfte storleken med inskrift: »för nit och redlighet i rikets tjänst», som blifvit honom af konungen tilldelad. Samtidigt presenterades jubilarer en subskriberad minnesgåfva från de officerare m. fl., hvilka under de senaste tjugn åren haft anställning vid landförsvarsdepartementet.

HYLLNING.

En ånslående hyllningsfäst afhölls den 8 nov. å stads-hotellet i Landskrona för fil. dr. *Georg Nedström*, hvilken i 40 år tillhört samhället och på denna dag kunde fira 30-årsdagen af sitt bröllop. Under sin långa värksamhet som lärare och uppfostrare har dr. N. förvärfvat sig stor popularitet och varit särdeles omtyckt och afhållen af kamrater och lärjungar, hvilket äfven tog sig uttryck i de många tal, som vid fästen tolkade de känslor af tacksamhet och aktning, dr. N. från alla håll varit föremål för.

G. NEDSTRÖM

Häromdagen hade representanter för Nässjö samhälle till en afskedsfäst inbjudit stationsinspektoren *Leonard Kinberg*, som nyligen utnämns till stationsinspektör med placering tillsvärdare vid Torsåker.

Stationsskrifvaren *Axel Wirén* höll fästtalet, hvari han tackade hr K. för godt kamratskap under de gångna 25 åren vid Nässjö station samt önskade honom lycka och välgång på sin nya plats.

Stationsinspektoren *John Wettel* hembar till hedersgästen sitt tack för alltid visad plikttröhet. Postexpeditör *Virgin* talade å postpersonalens vägnar och tackade för vänskap och tillmötesgående. Handlanden *J. M. Sundqvist* talade å samhällets vägnar med tack för hr Kinbergs nit för dess bästa.

L. KINBERG

DÖDSFALL.

Den 9 november afled i Malmö en inom samhället mycket känd personlighet, f. brandchefen vägmästaren *Olof Berggren*, nära 66 år gammal.

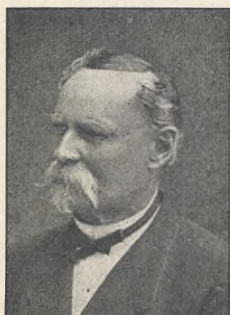
B. blef vid unga år brandchef i Malmö, hvilken ansvarsfulla befattning han beklädde i öfver ett halft sekel, tills staden fick sin fasta brandkår. Som brandchef nedlade B. ett både insiktsfullt och nitiskt arbete och gjorde sig mycket omtyckt af befäl och manskap. Kort efter afskedstagandet från denna befattning blef B. vägmästare, i hvilken tjänst han verkade med sin kända samvetsgrannhet till sin död.

O. BERGGREN

Majoren i armén, f. d. regementskrifvaren vid Jämtlands häst- och fältjägarékar *Fdvard Theodor Fredrik Nordbeck*, afled den 8 nov. i hufvudstaden i den höga åldern af 84 år.

N. blef 1835 underlöjtnant vid Göta artilleri, hvarifrån han 1842 tog transport till Jämtlands fältjägarékar, där han tjänstgjorde till 1867, då han tog afsked från krigstjänsten. Från år 1868 var han t. f. regementskrifvare vid Jämtlands häst- och fältjägarékarer, till 1880, då dessa tjänster indrogos. N. var bl. a. en ovanligt skicklig kartritäre, hvarmed han träget sysslade ända till på senaste åren. Omutlig rätträdighet och sträng plikttröhet voro utmärkande drag för major Nordbeck. Oegennyttigt och godhjärtadt, var han i allo en verklig hedersman.

E. T. F. NORDBECK

Majoren i Värmlands regementes reserv *Carl Johan Pontus Ugglå* afled i Karlstad den 19 nov., 60 år gammal. Major *Ugglå* var i sin krafts dagar en af Värmlands mest bemärkte män. Inom Jösse härad anlätades hans förmåga för en mängd kommunala uppdrag, och särskildt var han mycket verksam inom hushållningssällskapet. Med ett ståtligt yttre förenade han en rättfram hurtighet i uppräandand, som gjorde honom synnerligen populär inom alla samhälls-klasser. Af sitt kompani var han afhållen som en far, och vi undra — skrifer en minnestecknare — hvar »kapten Pontus» skulle hafva tagit vägen, dit hans Jössehåringar ej följt honom.

Utom de närmaste stå många personliga vänner, kamrater och underordnade sörjande vid hans bår.

C. J. P. UGGLÅ

Den 22 november afled i Stockholm intendenten vid Svenska teatern *Havald Molander*, i en ålder af 42 år. I nr 5 af HVAR 8 DAGS andra årg. återfinnes ett lyckadt porträtt af den hädangångne, med hvilken fränfalle svenska scenen gör en stor förlust.